

مروری بر سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران

الهام ایمانی^۱، منیژه صیادی مانگ هلاتی^۲

^۱ استادیار، گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ^۲ کارشناس، پرستاری، بیمارستان امام رضا (ع)، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی دوره دوم شماره دوم پاییز و زمستان ۹۴ صفحات ۱۲-۱.

چکیده

مقدمه و هدف: عوامل متعددی از جمله سبک یادگیری می‌تواند بر جریان یادگیری تأثیر داشته باشد. سبک یادگیری شیوه‌ای است که فراگیران در یادگیری مطالب درسی خود به سایر شیوه‌ها ترجیح می‌دهند. میزان استفاده از سبک‌های یادگیری در دانشگاه‌های مختلف در ایران، متفاوت گزارش شده است. هدف از این مطالعه، مروری بر سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران است.

روش‌ها: این مطالعه در سال ۱۳۹۴ با مرور منابع و مقالات منتشرشده و در دسترس داخلی و خارجی مرتبط با سبک‌های یادگیری و آموزش پرستاری و جستجو در بانک‌های اطلاعاتی Pubmed، Scopus، Proquest، Google Scholar، Elsevier، Iranmedex و SID با کلیدواژه‌های سبک‌های یادگیری، کولب، دانشجویان پرستاری و ایران به فارسی و انگلیسی انجام گردید.

یافته‌ها: بر اساس مرور مطالعات انجام گرفته، دانشجویان پرستاری بیشتر از سبک‌های یادگیری جذب‌کننده و همگرا استفاده می‌نمایند. در نتایج مطالعات مختلف، اشاره شده که تعدادی از افراد دارای دو یا حتی تعداد بیشتری سبک یادگیری می‌باشند.

نتیجه‌گیری: در بین دانشجویان پرستاری یادگیری با استفاده از چندین سبک و به خصوص سبک یادگیری همگرا و جذب‌کننده انجام می‌شود. با توجه به این مسئله، هماهنگ نمودن سبک‌های یادگیری فراگیران با روش‌های تدریس یکی از روش‌هایی است که می‌تواند در بهبود کیفیت کلاس درس و دوره‌های آموزشی مؤثر باشد.

کلیدواژه‌ها: ایران، کولب، سبک‌های یادگیری، دانشجوی پرستاری

نویسنده مسئول:
الهام ایمانی
دانشگاه پرستاری و مامایی، دانشگاه
علوم پزشکی هرمزگان
بندعباس - ایران
پست الکترونیکی:
eimani@hums.ac.ir

نوع مقاله: مروری

دریافت مقاله: ۹۴/۱۲/۲۰ اصلاح نهایی: ۹۵/۵/۲۳ پذیرش مقاله: ۹۵/۵/۲۳

ارجاع: ایمانی الهام، صیادی مانگ هلاتی منیژه، مروری بر سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی ۱۳۹۵؛ ۲(۲): ۱-۱۲.

مقدمه:

کیفیت آموزش، داشتن بینش کافی نسبت به نحوه یادگیری فراگیران هست (۴).

عوامل مختلفی از جمله سبک یادگیری می‌تواند بر یادگیری افراد تأثیر داشته باشد. سبک یادگیری، یک رفتار مشخص برای کسب دانش، مهارت و نگرش از طریق مطالعه یا تجربه هست و در واقع شیوه‌ای است که فراگیران در یادگیری مطالب درسی خود به سایر شیوه‌ها ترجیح می‌دهند (۵).

می‌توان گفت سبک یادگیری تمایل فرد برای دریافت و سازمان‌بندی اطلاعات با یک روش خاص یا مجموعه‌ای از روش‌ها است (۴) و به تفاوت‌های ترجیح روش‌های دریافت،

سیستم مراقبت سلامت امروزه بسیار پویا است و روش‌های سنتی آموزشی برای پاسخ‌گویی به تغییرات سریع در نظام سلامت، چالش‌برانگیز هستند. اما با این حال ارتقای کیفیت آموزش در علوم پزشکی همواره مورد توجه بوده و روز به روز نیز اهمیت بیشتری پیدا می‌کند (۱). یادگیری، فرآیند مهمی است که در همه حال به طور یکسان انجام نمی‌شود و فراگیران نیز همه به یک میزان و با یک سرعت نمی‌آموزند (۲).

یادگیری اصل زیربنایی همه پیشرفت‌های انسان در دنیای کنونی است (۳). از دید محققین آموزشی، یکی از راه‌های ارتقای

سازمان‌دهی و پردازش اطلاعات و تجربه‌ها در یادگیری مفاهیم تازه اشاره می‌کند (۶).

سبک‌های یادگیری به روش‌هایی اشاره دارند که افراد بر مبنای آن‌ها مفاهیم، قوانین و اصولی را به وجود می‌آورند تا به کمک آن‌ها در برخورد با موقعیت‌های جدید هدایت شوند. به این ترتیب لازم است تفاوت‌های فردی در سبک یادگیری افراد به نحو مؤثری در فرآیند آموزش در نظر گرفته شود تا به نیازهای فراگیران پاسخ مناسب‌تری داده شود (۷).

افزایش توجه اساتید و دست‌اندرکاران آموزشی نسبت به سبک‌های یادگیری فراگیران موجب توسعه و پیشرفت آموزش اساتید و ارتقای یادگیری فراگیران خواهد شد (۸). همچنین انتخاب شیوه‌های متنوع تدریس بر اساس سبک یادگیری دانشجویان و به‌کارگیری طیف وسیعی از فعالیت‌ها و راهبردهای آموزشی، موفقیت بیشتر برنامه درسی و کیفیت بهتر آموزش را تضمین می‌کند (۹). در بسیاری از موارد، عدم همخوانی سبک یادگیری با رشته تحصیلی فراگیران سبب انصراف یا ناراضایتی نسبت به رشته تحصیلی می‌شود (۳۸).

گام نخست در اطمینان از موفقیت تحصیلی دانشجویان تعیین سبک یادگیری آن‌ها است (۱۰). آگاهی اساتید از سبک‌های یادگیری دانشجویان، به تسهیل یادگیری آنان کمک می‌کند. اساتید می‌توانند با بیان نقاط قوت و ضعف سبک یادگیری مختلف، دانشجویان را برای ترک عادات غیرمفید خود راهنمایی نمایند (۱۱). محققین معتقدند بین سبک یادگیری و ترجیحات یادگیری، مهارت تصمیم‌گیری و عوامل مؤثر بر انتخاب شغل، ارتباط وجود دارد (۹).

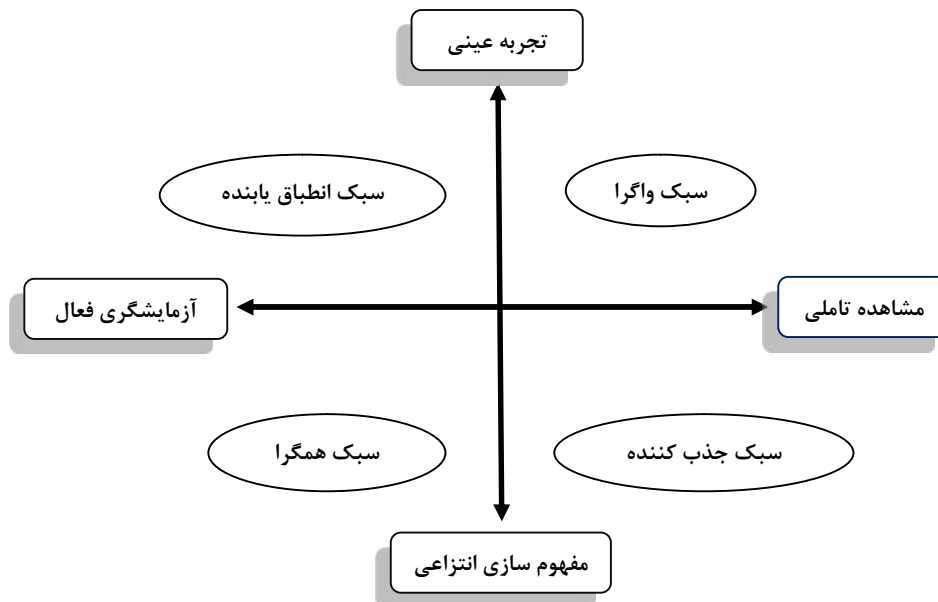
سبک‌های یادگیری در آموزش پرستاری نیز اهمیت زیادی دارند، زیرا مأموریت اصلی برنامه آموزش پرستاری تربیت پرستارانی شایسته و توانمند است که دانش، نگرش، و مهارت‌های لازم را برای حفظ و ارتقاء سلامت آحاد جامعه داشته باشند. صاحب‌نظران بر این عقیده‌اند که یادگیری در پرستاری باید نسبت به دیگر آموزش‌ها با رویکردی متفاوت صورت گیرد. زیرا توسعه دانش در رشته‌های مختلف، مانند پرستاری و پزشکی، بر محتوایی که دانشجویان آن رشته بر اساس آن کار می‌کنند و نیز بر تجربیات یادگیری آن‌ها اثر می‌گذارد (۱۲). تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که دانشجویان

پرستاری دارای مشکلاتی از قبیل انصراف از تحصیل، افسردگی در طی تحصیل، ناراضایتی تحصیلی و عدم تمایل برای ورود به بازار کار پس از فراغت از تحصیل می‌باشند (۱۳). دانش مربوط به سبک یادگیری می‌تواند در سازمان‌دهی محیط آموزش، چگونگی تعامل معلمین با دانشجویان و چگونگی یاددهی و یادگیری محتوا مورد استفاده قرار گیرد (۱۲). سبک‌های یادگیری را به طور کلی می‌توان به سه دسته شناختی، عاطفی و فیزیولوژیک دسته‌بندی نمود که در این میان، سبک‌های یادگیری شناختی مبتنی بر روشی است که شخص موضوع‌ها را درک می‌کند، اطلاعات را به خاطر می‌سپارد، درباره مطلب می‌اندیشد و مسائل را حل می‌کند (۱۴). سبک‌های یادگیری شناختی در مقایسه با سایر سبک‌ها کاربرد وسیع‌تری دارند و به دسته‌های مختلفی تقسیم می‌شوند که یکی از آن‌ها سبک یادگیری تجربی Kolb است. Kolb در سال ۱۹۸۴ یکی از الگوهای مناسب برای توصیف فرآیند یادگیری بزرگسالان را با الهام از آثار Lewin تحت عنوان سبک یادگیری تجربی ارائه کرد (۲). وی، در الگوی یادگیری تجربی تأکید فراوانی بر نقش تجربه در یادگیری دارد. در این الگو، یادگیری فرآیند فعال تعامل شخص با محیط و موقعیت‌های زندگی است. او معتقد است افراد به طور متفاوتی یاد می‌گیرند (۶). همان‌طور که در تصویر ۱ مشاهده می‌شود، در این الگو، یادگیری در یک چرخه چهار مرحله‌ای تصور شده است: مرحله ۱ تجربه عینی است که یادگیرنده ابتدا عملی را انجام می‌دهد؛ مرحله ۲ مشاهده تأملی است که یادگیرنده درباره آن عمل به تفکر می‌پردازد؛ مرحله ۳ مفهوم‌سازی انتزاعی است که یادگیرنده فرضیه می‌سازد؛ مرحله ۴ آزمایشگری فعال است که یادگیرنده سرانجام درباره فرضیه خود به انجام آزمایش می‌پردازد (۵). به نظر Kolb در یادگیری مطالب، همه افراد این مراحل را می‌گذرانند و احتمالاً تا تکمیل یادگیری، این چرخه چندین بار تکرار می‌شود، اما نکته بااهمیت این است که همه فراگیران نمی‌توانند در همه مراحل این چرخه آن چنان موفق باشند که در دیگر قسمت‌ها هستند (۸). Kolb با ترکیب چهار شیوه یادگیری فوق، چهار سبک یادگیری واگرا، هم‌گرا، جذب‌کننده و انطباق‌یابنده را نام‌گذاری کرده است (۲۵). میزان استفاده از سبک‌های یادگیری در کشورهای مختلف (۲۱-۱۵، ۱۰) و در کشور ایران (۳۰-۲۲، ۳۰۱۱) متفاوت گزارش شده

داخلی، مطالعه‌ای به دست نیامد که سبک‌های یادگیری در آموزش پرستاری ایران را به طور کلی مورد بررسی قرار داده باشد و مشخص کرده باشد که سبک یادگیری دانشجویان پرستاری به طور کلی کدام سبک است و بهترین روش‌ها جهت افزایش یادگیری در این دانشجویان چیست. در مطالعات انجام‌شده عمدتاً سبک‌های یادگیری دانشجویان گروه‌های مختلف علوم پزشکی در استان‌های مختلف مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته بودند. با توجه به متفاوت بودن نتایج مطالعات انجام‌گرفته درباره میزان ترجیح سبک‌های یادگیری، این مطالعه باهدف مروری بر سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران بر اساس نظریه Kolb انجام شد.

است. مثلاً بیش‌ترین سبک یادگیری در دانشجویان پرستاری عربستان همگرا، استرالیا واگرا، کانادا جذب‌کننده و ایالت Oshkosh آمریکا انطباق‌یابنده گزارش شده است (۲۱-۱۹، ۱۵). در ایران نیز انواع سبک‌های یادگیری در استان‌های مختلف به طور متفاوت گزارش شده است. حتی در اصفهان در سه زمان مختلف، فراوانی‌های متفاوتی برای استفاده از انواع سبک‌های یادگیری گزارش گردید (۲۳، ۲۰، ۸).

روش‌های متفاوت آموزش و یادگیری متناسب با هر کدام از سبک‌های یادگیری وجود دارد و عدم تطبیق سبک یادگیری با شیوه تدریس منجر به افت یادگیری می‌شود (۲۸). اما بیش‌ترین سبک‌های یادگیری در بین دانشجویان پرستاری در ایران کدام سبک‌ها هستند؟ با جستجوی منابع مختلف به خصوص منابع

تصویر ۱- سبک‌های یادگیری تجربی Kolb

روش‌ها:

قرار داده بودند. به منظور انجام این مطالعه، جستجو در پایگاه‌های اطلاعات علمی داخل و خارج کشور شامل Pubmed، Google Scholar، Elsevier، Proquest، Scopus، SID و Iranmedex و با استفاده از کلید واژه‌های Learning، Nursing student، Kolb styles و Iran برای منابع انگلیسی و کلید واژه‌های سبک یادگیری، کولب، دانشجوی پرستاری و ایران برای منابع فارسی، به صورت مجزا و ترکیبی انجام گردید و

این مطالعه در سال ۱۳۹۴ با مرور منابع و مقالات منتشر شده و در دسترس داخلی و خارجی در چهار مرحله انجام گردید که این مراحل شامل اجرای راه‌برد جستجو، جمع‌آوری مقالات و بررسی اولیه آن‌ها، بررسی نهایی و گزینش مطالعات و تحلیل مقالات بود. راه‌برد جستجو شامل مطالعاتی بود که سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران را مورد بحث

اصلی آن‌ها غیر از زبان فارسی یا انگلیسی بود یا سایر انواع سبک‌های یادگیری غیر از سبک‌های یادگیری تجربی کولب را بررسی نموده بودند، حذف شدند. البته کلیه مقالات به دست آمده به زبان فارسی چاپ‌شده بودند و مقالات انگلیسی‌زبان استخراج شده در مورد سبک‌های یادگیری در دانشجویان غیر ایرانی مطالعه کرده بودند.

تناسب مقالات توسط دو تن از محققین به شکل مستقل مورد بررسی قرار گرفت. مقالات تکراری کنار گذاشته شدند. با بررسی چکیده مقالات، ۱۳ مقاله گزینش شد. مشخصات مقالات انتخاب شده در جدول ۱ آمده است.

در مرحله تحلیل مقالات، محتوای انتخاب شده به دقت چندین بار مطالعه و خلاصه‌برداری شد. پس از تسلط کامل بر موضوع، جنبه‌های مختلف مقالات مورد بررسی قرار گرفتند.

مقالات مرتبط از پایگاه‌های اطلاعاتی و مجلات گرفته شد. در جستجوی اولیه ۵۳۰ مقاله به دست آمد. در مرحله دوم جمع‌آوری مقالات و بررسی اولیه آن‌ها انجام گردید. از مجموع مقالات به دست آمده، ۴۴ مقاله دارای عناوین مرتبط با موضوع بودند.

در مرحله بررسی نهایی و گزینش مطالعات، کلیه عناوین و خلاصه مقالات بر اساس معیارهای لازم مورد بررسی قرار گرفتند، این معیارها شامل دسترسی به اصل مقاله و مقالات مرتبط با سبک یادگیری دانشجویان پرستاری، انجام مطالعه در یکی از استان‌های ایران و زبان انگلیسی در سایت‌ها و پایگاه‌های خارج از کشور و زبان فارسی برای سایت‌های داخل کشور بودند. محدوده زمانی انتخاب مقالات سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۵ بود و بر این اساس مقالات مرتبط انتخاب و مقالاتی که زبان

جدول ۱- خلاصه‌ای از نتایج مطالعات موجود در زمینه سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران

ردیف	نویسنده اول	سال انجام مطالعه	محل انجام مطالعه	تعداد نمونه	مقطع مورد بررسی	روش نمونه‌گیری	سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران		
							همگرا	واگرا	جذب
۱	محمدرضا آهنجیان (۳۱)	۱۳۹۱	مشهد	۱۸۷	کارشناسی	تصادفی	٪۱۲	٪۳۲/۸	٪۴۸/۱۲
۲	ربیع‌الله فرمانبر (۳۲)	۱۳۹۱	رشت	۱۷۶	کارشناسی	سرشماری	٪۳۵/۸	٪۴/۷	٪۵/۰۶
۳	مهرناز کرانمایه (۱۱)	۱۳۹۰	تهران	۱۹۹	کارشناسی	سرشماری	٪۸/۸	٪۴۲/۳	٪۴/۴
۴	عباس عباس زاده (۲۵)	۱۳۹۰	کرمان	۱۴۸	کارشناسی و کارشناسی ارشد	سرشماری	٪۲۵/۶	٪۱۹/۶	٪۴۵/۳
۵	محبوبه صفوی (۲۳)	۱۳۸۹	اصفهان	۱۷۸	کارشناسی ارشد و دکترا	تصادفی	٪۲۸/۲۹	٪۳۶/۴	٪۱۳/۵
۶	مجید نجفی کلیانی (۲۹)	۱۳۸۹	فسا	۵۴	کارشناسی	سرشماری	٪۴۶/۳	٪۱۶/۷	٪۱۳
۷	کوروش رضایی (۲۷)	۱۳۸۹	اراک	۶۶	کارشناسی	سرشماری	٪۳۳/۳۳	٪۹/۱	٪۴۳/۹
۸	فاطمه احدی (۲۲)	۱۳۸۸	سمنان	۹۱	کارشناسی	تصادفی	٪۲۳/۶	٪۲۷/۱	٪۲۲/۶
۹	شایسته صالحی (۳۰)	۱۳۸۶	اصفهان	۲۹۶	کارشناسی	تصادفی	٪۳۳/۲۵	٪۲۹/۴۴	٪۲۵/۸۱
۱۰	حسین رنجبر (۲۶)	۱۳۸۶	تربت‌حیدریه	۸۵	کارشناسی	سرشماری	٪۱۱/۸	٪۱۷/۶	٪۳/۵
۱۱	لیلا ولی زاده (۲۴)	۱۳۸۵	تبریز	۱۴۳	کارشناسی	سرشماری	٪۵۳/۲	٪۵	٪۳۱/۷
۱۲	رامین سرچمی (۳)	۱۳۸۳	قزوین	۱۹۵	کارشناسی	سرشماری	٪۲۸/۹	٪۱۱/۲	٪۵۳/۸
۱۳	شایسته صالحی (۸)	۱۳۷۹	اصفهان	۵۱۵	کارشناسی	سرشماری	٪۲۴/۵	٪۳۶/۹	٪۲۰/۹

یافته‌ها:

سبک انجام می‌شود و بیش‌ترین سبک‌هایی که در دانشجویان پرستاری مشاهده می‌شود سبک یادگیری همگرا و جذب‌کننده است. البته تغییر در سبک‌های یادگیری مکرراً مشاهده می‌شود. مثلاً سبک یادگیری غالب در دانشجویان پرستاری اصفهان در سال ۱۳۷۹ در ۳۶/۹ درصد (۸) و در سال ۱۳۸۶ در ۲۹/۴۴ درصد (۳۰) واگرا و در یک مطالعه دیگر در سال ۱۳۹۰ انطباق یابنده گزارش شده است (۲۳).

با توجه به پژوهش‌های انجام‌گرفته در دانشگاه‌های مختلف علوم پزشکی کشور، می‌توان نتیجه گرفت سبک برتر یادگیری در میان دانشجویان پرستاری، سبک یادگیری همگراست (۶). در جدول ۱ نتایج مطالعات موجود در زمینه سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در ایران مشاهده می‌شود. نتایج این پژوهش نشان داد یادگیری در پرستاری با استفاده از چندین

نظری دانشجویان پرستاری، نشان داد سبک یادگیری در دروس نظری با توجه به موقعیت، نوع محتوا و سطح یادگیری دانشجویان، قابل‌تغییر و تعدیل است. به طوری که دانشجویان در طی آموزش ممکن است با یک یا چند سبک، یادگیری خود را هدایت نمایند (۱۲).

در پژوهشی که توسط معیاری و همکاران (۱۳۸۸)، انجام گرفت نیز ارتباطی بین گروه‌های سنی، جنسی و پیشرفت تحصیلی با سبک‌های یادگیری دانشجویان پیدا نشد (۳۵).

بحث و نتیجه‌گیری:

نتایج این مطالعه نشان داد در بین دانشجویان پرستاری استفاده از چندین سبک یادگیری مشاهده می‌شود و در این میان، استفاده از سبک یادگیری همگرا و سپس جذب‌کننده بیش‌ترین میزان را داشته است. طبق الگوی Kolb افراد همگرا علاقمند به کاربرد عملی نظریات هستند و در آزمون‌هایی که کاربرد نظریه‌ها در عمل را می‌سنجند، موفق‌ترند. در مقابل افراد با سبک یادگیری جذب‌کننده نسبت به نظریه‌ها، علاقه بیشتری نشان می‌دهند (۳۶). البته در کشورهای مختلف و در زمان‌های متفاوت، گرایش به سمت سایر سبک‌ها نیز مشاهده می‌شود. شاید علت این مسئله ظهور و کاربرد شیوه‌های نوین تدریس باشد که سبب تقویت سبک‌های خاصی در افراد می‌گردد. به نظر Kolb نزدیک بودن نتیجه داده‌ها به مرکز محور مختصات، بیانگر وجود تعادل بیش‌تر بین سبک‌های یادگیری است. هرچه نتیجه داده‌ها از مرکز محور دورتر شود، نشان‌دهنده آن است که فراگیر به یک سبک یادگیری خاصی تمایل بیشتری دارد (۹).

با توجه به تنوع سبک‌های یادگیری در بین این دانشجویان، افزایش آگاهی نسبت به شیوه‌های یادگیری سبب ارتقای فرآیند آموزش و فرآیند یاددهی و یادگیری، استفاده از عوامل محیطی به شیوه مطلوب و در راستای یادگیری فردی و حذف اعمال نامناسب می‌شود. آموزش‌دهندگان باید تا آنجا که ممکن است روش‌های ارتباطی و آموزشی خود را با سبک‌های یادگیری و تفکر فراگیران مطابقت دهند تا یادگیری هر چه بهتر و عمیق‌تری در آن‌ها اتفاق بیفتد.

عدم همخوانی سبک یادگیری فراگیران با رشته تحصیلی آن‌ها موجب دلسردی، عدم موفقیت در امتحانات و بی‌علاقگی

در مطالعه آهنچیان و همکاران (۱۳۹۱) که به بررسی سبک یادگیری دانشجویان در مشهد پرداخت، بیشتر دانشجویان سبک جذب‌کننده داشتند (۳۱)، در حالی که در رشت دانشجویان دارای سبک‌های همگرا و جذب‌کننده تقریباً از نظر فراوانی برابر بودند (۳۲).

در یک مطالعه کیفی که بر روی سبک یادگیری دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شد، دانشجویان معتقد بودند سبک یادگیری آن‌ها در دروس مختلف متفاوت است و بر حسب عوامل مختلفی مانند سبک یاددهی استاد در درجه اول، نوع درس، روش ارزشیابی و علاقه‌مندی به موضوع فرق می‌کند (۱۲).

در مورد دانشجویان مقطع کارشناسی‌ارشد نیز در پژوهشی که در سال ۱۳۸۲ در دانشکده پرستاری و مامایی مشهد انجام شد سبک یادگیری غالب دانشجویان پرستاری و مامایی در مقطع کارشناسی‌ارشد جذب‌کننده بود (۱۱). در نتایج مطالعات مختلف، اشاره شده که تعدادی از افراد دارای دو یا حتی تعداد بیشتری سبک یادگیری می‌باشند و از تنوع در سبک یادگیری برخوردارند. در مطالعه‌ای در ایلام در سال ۱۳۹۱، ۴۴ درصد دانشجویان پرستاری یادگیری تک سبکی و ۵۶ درصد یادگیری چند سبکی را ترجیح می‌دادند (۳۳). یافته‌های مطالعه احدی و همکاران (۱۳۸۸) تعادل نزدیکی را بین چهار سبک یادگیری نشان داد (۲۲).

پژوهش‌های انجام‌گرفته در رابطه با مراحل و سبک‌های یادگیری و ویژگی‌های فردی و تحصیلی فراگیران گزارش‌های متفاوتی از معنی‌داری متغیرهایی چون جنس، سن، رشته و سطح تحصیلات افراد مورد مطالعه با این مراحل و سبک‌ها دارند. صالحی و همکاران (۱۳۷۹) در اصفهان، ارتباط معنی‌داری بین متغیرهایی چون جنسیت، سن و مقطع تحصیلی با سبک‌های یادگیری Kolb در دانشجویان گزارش نکرده‌اند (۸). کلباسی و همکاران (۱۳۸۷) نیز هیچ‌گونه ارتباط معنی‌دار آماری بین متغیرهای سن، جنسیت، مقطع تحصیلی و نیز معدل دانشجویان نیافتند (۳۴). آهنچیان و همکاران (۱۳۹۱) نیز گزارش نمودند که بین سبک‌های یادگیری و جنسیت، معدل نمره پیشرفت تحصیلی و سبک تفکر دانشجویان ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (۳۱). کریمی موتقی در تحقیق خود پیرامون سبک یادگیری دروس

شده است (۸،۱۱،۱۹،۲۲،۳۰). هر چند در سایر مطالعات نیز با فراوانی کمتر مشاهده می‌شود. یکی از مهم‌ترین علت‌های این تفاوت را می‌توان سیستم پذیرش دانشجویان رشته پرستاری دانست که در آن فقط به سنجش از طریق آزمون ورودی اکتفا می‌کند.

چندگانه بودن سبک یادگیری، به این معنی است که یادگیری در پرستاری تنها با استفاده از یک سبک انجام نشده و یا یک سبک خاص غلبه ندارد، بلکه یادگیری با به کارگیری چندین سبک انجام می‌شود و گاهی در طی یک جلسه آموزشی و یا حتی برای آموزش یک موضوع و محتوا، ممکن است چندین سبک استفاده شود، زیرا یادگیری در رشته پرستاری در هر سه حیطه شناختی، روانی حرکتی و عاطفی معمولاً به طور همزمان انجام می‌گردد (۴۲). به نظر Kolb هر سبک یادگیری دارای نقاط قوت و ضعف مخصوص به خود است. یادگیرنده‌ای که فقط از یک سبک خاص برای یادگرفتن استفاده می‌کند، نمی‌تواند یادگیرنده کاملی باشد. بلکه باید بتواند متناسب با موقعیت‌های مختلف از سبک‌های یادگیری متنوع استفاده کند (۵). این موضوع در آموزش مهارت‌های حرفه‌ای از اهمیت خاصی برخوردار است. زیرا دانش و مهارت‌های پرستاری ترکیبی از دانش، نگرش و عمل را به طور همزمان به کار می‌گیرد و متفاوت از رشته‌های غیر علوم پزشکی است.

دانشجویان به این ماهیت آموزش پرستاری آگاهی پیدا نموده و خود را با آن هماهنگ می‌نمایند. زیرا برای یادگیری دانش، نگرش و مهارت باید سبک مناسب آن دانش به کار گرفته شود (۴۲). به نظر Kolb عوامل مختلفی بر سبک یادگیری اصلی فرد تأثیر دارد و افراد طی تکامل در مراحل مختلف جسمی و فکری، تمایلاتشان در یادگیری، جذب و ترکیب موفق اطلاعات تغییر کرده و رشد می‌کند (۴۳). به این ترتیب در طول دوره‌ای که فرد شروع به کار می‌کند و در مراحل بعدی زندگی ممکن است از دو یا چند سبک یادگیری استفاده کند (۱۱).

افراد با توجه به سبک‌های یادگیری در موقعیت‌های مختلفی بهتر یاد می‌گیرند. افراد همگرا تمایل به تجربه کردن عقاید جدید و کار آزمایشگاهی دارند (۱۱). ویژگی مهم افراد دارای سبک همگرا به کار بردن عملی ایده‌ها است (۲۵). از دیدگاه Kolb افراد واگرا توانایی نگاه کردن به موقعیت‌های انتزاعی از زوایای مختلف و

نسبت به رشته تحصیلی شده و در نهایت منجر به انصراف از تحصیل می‌گردد (۳۷). با توجه به اهمیت ویژه حرفه‌هایی که مرتبط با انسان‌ها هستند، انتخاب متقاضیان بر اساس خصوصیات شخصی آن‌ها، به دانشجویان کمک می‌کند تا در دوران دانشجویی پیشرفت بهتری داشته باشند و پس از فارغ‌التحصیلی وظایف شغلی خود را به نحو مؤثرتری انجام دهند (۹). از طرف دیگر، هدف در آموزش پرستاری، انتقال دانش و هنر کافی به دانشجویان است و توسعه این دانش و هنر، نیازمند به‌کارگیری روش‌های گوناگون آموزشی بر اساس سبک‌های متفاوت یادگیری فراگیران است (۳۸). فراگیران بر اساس تفاوت‌های فردی خود از سبک‌های متفاوتی جهت یادگیری مطالب استفاده می‌کنند (۳،۳۹). سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری در کشورهای مختلف و با توجه به شرایط فرهنگی نیز، متفاوت گزارش شده است (۲۵).

انواع سبک‌های یادگیری تجربی برای دانشجویان پرستاری در مناطق مختلف جهان گزارش شده است. در مطالعه‌ای که سال ۲۰۰۵ در سوئد بر روی پرستاران شرکت‌کننده در یک دوره آموزشی مراقبت‌های ویژه انجام شد، در بین ۶۲ پرستار بیش‌ترین تعداد نمونه‌های پژوهش دارای سبک یادگیری واگرا بودند (۱۰). Money (۱۹۹۵) و Rakoczy و Linares (۱۹۹۹) در مطالعات خود دریافتند که سبک یادگیری بیشتر دانشجویان پرستاری مورد بررسی، جذب‌کننده و همگرا است (۱۷،۲۰).

Ridley و همکاران (۱۹۹۵) نیز در مطالعه خود بیش‌ترین سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری را واگرا و انطباق‌یابنده گزارش نموده‌اند (۴۰). در عربستان بیش‌ترین سبک‌های یادگیری در دانشجویان پرستاری همگرا، در استرالیا واگرا و در ایالت Oshkosh آمریکا انطباق‌یابنده گزارش شده است (۱۵،۱۹،۲۱). Hauer و همکاران (۲۰۰۵) نیز در مطالعه خود وجود تعادل نزدیک بین چهار سبک یادگیری دانشجویان در پنج رشته پرستاری، دستیاری پزشکی، فیزیوتراپی، کاردرمانی و آسیب‌شناسی گفتاری را گزارش نموده‌اند (۴۱).

به نظر Kolb پرستاران بایستی دارای سبک یادگیری واگرا باشند (۹). اما طبق مطالعات موجود، سبک یادگیری واگرا تنها در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۶ در اصفهان، ۱۳۸۸ در سمنان، ۱۳۹۰ در تهران و ۲۰۱۲ در استرالیا به عنوان سبک یادگیری غالب گزارش

اجرا نمایند. با توجه به این یافته‌ها و از آن جایی که موضوعات رشته پرستاری واقعیاتی هستند که درک آن‌ها نیاز به مثال‌های روشن و واضح و نیز دیدن مثال‌های عینی و واقعی خارج از محیط آموزش رسمی دارد (۸)، لذا پیشنهاد می‌شود در فرآیند آموزش شیوه‌هایی نظیر بارش افکار، ایفای نقش، شبیه‌سازی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، بحث گروهی، نشان دادن، ارائه موردهای جدید در محیط‌های آموزش نظری و بالینی مورد تأکید بیشتر قرار گیرند و محیطی فراهم شود تا دانشجویان با قرار گرفتن در موقعیت‌های جدید و عینی بتوانند از قدرت تخیل و اندیشه خود در کسب دانش و مهارت‌های حرفه‌ای بیش‌تر و بهتر استفاده نمایند (۲۲). همچنین با توجه به این‌که می‌توان به راحتی با یک پرسشنامه سبک یادگیری دانشجویان هر کلاسی را تعیین کرد، توصیه می‌شود که اساتید با توجه به سبک یادگیری غالب هر کلاس، برنامه‌ریزی کنند و از روش‌های آموزشی مناسب برای سبک غالب، بیشتر استفاده نمایند. البته شاید کاربرد تمام این پیشنهادها و شیوه‌های توصیه‌شده با توجه به بستر آموزش پرستاری در ایران قابل‌استفاده نباشد. لذا انجام مطالعاتی جهت بررسی تأثیر روش‌های مختلف آموزش در دانشجویان پرستاری توصیه می‌گردد.

در انجام این مطالعه با محدودیت خاصی مواجه نشدیم. البته می‌توان به وجود تفاوت‌هایی در شیوه تدریس و یادگیری در دانشجویان مراکز آموزشی داخل و خارج کشور اشاره نمود که سبب تقویت شیوه‌های مختلف یادگیری در افراد می‌گردد و این مسئله مقایسه بین سبک‌های یادگیری در داخل و خارج کشور را محدود می‌نماید.

در مطالعات انجام‌شده میزان استفاده از سبک‌های یادگیری در مکان‌های مختلف و در زمان‌های مختلف، متفاوت گزارش شده است. همان‌طور که ملاحظه شد، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در بین دانشجویان پرستاری استفاده سبک یادگیری همگرا در بیش‌ترین میزان را داشته است.

بعد از سبک یادگیری همگرا، به ترتیب سبک‌های جذب‌کننده، واگرا و انطباق‌یابنده بیش‌ترین درصد را به خود اختصاص داده‌اند. در طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۱ در ایران، استفاده دانشجویان پرستاری از سبک‌های همگرا و جذب‌کننده سیر نزولی و سبک واگرا و انطباق‌یابنده سیر صعودی داشته است.

سازماندهی بعضی از ارتباطات به عنوان یک کل معنی‌دار را دارند (۳۶). این افراد در موقعیت‌های یادگیری رسمی، کار گروهی، گوش کردن به دیدگاه‌های مختلف و دریافت بازخورد از طرف دیگران را ترجیح می‌دهند. لذا متمایل شدن به روش آموزش گروهی به یادگیری بهتر در افراد واگرا کمک می‌نماید. (۹). افراد جذب‌کننده به منظور ارزیابی، تعیین اهداف، انجام امور، آزمون نظریه‌ها و تکمیل پروژه، علاقمند کار با دیگران هستند و افراد انطباق‌یابنده خواندن، سخنرانی، مدل‌های اکتشافی و داشتن وقت کافی برای فکر کردن در مورد مسائل را ترجیح می‌دهند (۱۱). به نظر Kaufman (۲۰۰۳)، روش‌هایی مانند سخنرانی تعاملی همراه با یادداشت برداری، جلسات یادگیری در گروه‌های کوچک، استفاده از برنامه یادگیری تحت وب و همچنین مطالعات مبتنی بر مورد با تجزیه و تحلیل مستقیم توسط فراگیر، ممکن است به یادگیرندگان مختلف، انگیزه متفاوتی بدهد تا روش‌های جدید یادگیری را در موقعیت‌های مختلف به کار گیرند (۴۴). هر چه مشارکت فراگیران در فرآیند یادگیری بیشتر باشد، بیشتر یاد می‌گیرند. طبق مطالعات دانشجویان فقط ۱۰ درصد از آنچه می‌خوانند یاد می‌گیرند و ۲۰ درصد از آنچه می‌شنوند، ۲۰ درصد از آنچه می‌بینند، ۵۰ درصد از آنچه که مورد بحث قرار می‌گیرد، ۷۰ درصد از آنچه به صورت عملی انجام می‌دهند و ۹۰ درصد از آنچه به دیگران یاد می‌دهند را یاد می‌گیرند (۷). بهتر است در آموزش به عنوان یک فرآیند از روش‌های ترکیبی استفاده شود تا بتوان فراگیران با سبک‌های مختلف یادگیری را مورد حمایت قرار داد (۱۱). وجود تنوع سبک یادگیری در رشته پرستاری و حتی چندگانگی سبک یادگیری در یک دانشجو در دروس و واحدهای مختلف در مطالعات دیده می‌شود که به نظر می‌رسد علت این امر تأثیر عوامل متعددی مانند محیط یادگیری، سبک یاددهی استاد، واحد اخذشده و وظایف یادگیرنده باشد (۱۲). انتخاب روش‌های مناسب در زمان‌های مختلف تدریس از ملزومات فرآیند آموزش است و این امر مستلزم تجربه و استفاده آگاهانه از روش‌های تدریس و شناخت سبک‌های یادگیری فراگیران است (۶). با توجه به تنوع سبک یادگیری فراگیران حتی در رشته‌های تحصیلی یکسان، لازم است مدرسین محترم فرآیند یاددهی و یادگیری را با تمرکز به نوع سبک یادگیری غالب در کلاس‌های درس، طراحی، برنامه‌ریزی و

مناظره، حل مسئله، طوفان اندیشه، تدریس استدلالی، سقراطی، حل تمرین، گزارش‌نویسی، بحث‌های گروهی بزرگ و کوچک و بدیعه‌پردازی برای واگراها، از روش‌های تدریس آموزش مشاهده‌ای، آموزش برنامه‌ای، یادگیری تجربی، کارآموزی، گردش علمی، پرسش و پاسخ و مطالعه متون برای انطباق یابنده‌ها و از روش‌های تدریس پروپوزال نویسی، مقاله‌نویسی، مدل‌سازی ذهنی، تحلیل محتوایی، تدریس انتقادی و سخنرانی برای جذب‌کننده‌ها استفاده شود.

با توجه به یافته‌های به دست آمده در مطالعات مختلف و تنوع سبک‌های یادگیری دانشجویان پرستاری، لازم است سبک یادگیری دانشجویان در هر دوره آموزشی مورد بررسی قرار گیرد و سبک غالب بین دانشجویان هر دوره تعیین گردد. به منظور انطباق بهتر روش‌های تدریس دانشجویان پرستاری با سبک‌های یادگیری دانشجویان این رشته پیشنهاد می‌شود از روش‌های ایفای نقش، مطالعه موردی، یادگیری انفرادی، روش‌های آزمایشگاهی، پروژه، تکالیف درسی، شبیه‌سازی، بازی‌ها و تدریس نمایشی برای همگراها، از روش‌های تدریس

References

---

1. Carcich GM, Rafti KR. Experienced registered nurses' satisfaction with using self-learning modules versus traditional lecture, discussion to achieve competency goals during hospital orientation. *Journal for Nurses in Staff Development* 2007; 23(5): 214-20.
2. Kolb DA. *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. New Jersey: Prentice Hall, Inc [Online]. 1984. [cited 2006 May 31]. Available from: <http://www.learningfromexperience.com/images/uploads/process-of-experiential-learning.pdf>. Accessed: [5 Jan 2013].
3. Sarchami R, Hoseini SM. The relation nursing students learning styles and educational achievement in GUMS. *Scientific Journal of Ghazvin University of Medical Sciences* 2004; 30: 64-7. [In Persian]
4. Janing J. Linking teaching approaches and learning styles: how can it help students? *Emerg Med Serv* 2001; 30(9):77-80.
5. Seif AA. *Modern educational psychology: psychology of learning and instruction*. 52th ed. Tehran: Dowran Publications; 2012. [In Persian]
6. Fekri Mahin Sh, Papzan AH, Sepah Panah M. Analysis of learning stages and styles of agricultural and natural resources faculties' students based on theory of experiential learning cycle (case study: Razi University Kermanshah-Iran). *Higher Education* 2012; 3(4): 169-94. [In Persian]
7. Vollers JM. Teaching & learning styles. *International Anesthesiology Clinics* 2008; 46(4): 27-40.
8. Salehi S, Soleimani B, Amini P, Shahnooshi E. Survey of relation between learning styles and preferred teaching methods in students of nursing, Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2000; 1(1): 41-6. [In Persian]
9. Kolb AY, Kolb DA. The kolb learning style inventory-Version 3.1. Technical Specifications, HayGroup, Experience based learning systems, Inc. [Online]. [Cited 2005 Oct 10]. Available from: <http://www.whitewaterrescue.com/support/pagepics/lsitechmanual.pdf>.
10. Wetzig SM. Learning style preferences & learning strategies in intensive care nurse education. [Online]. 2004. Available from: <http://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:10348/smwetzig.pdf>.
11. Geranmayeh M, khakbazan Z, darvish A, haghani H. Determining learning style and its relationship with educational achievement in nursing and midwifery students. *IJNR* 2011; 6 (22):7-15. [In Persian]
12. Karimi Moonaghi H, Dabbaghi F, Oskouie F, Vehviläinen-Julkunen K. Learning style in theoretical courses: nursing students' perceptions and experiences. *Iranian Journal of Medical Education* 2009; 9 (1): 41-54. [In Persian]
13. Ghodsbin F, Shafakhah M. The accelerators and preventive factors of learning clinical skills: views of nursing students. *Iranian Journal of Medical Education* 2007; 7(2): 343- 52. [In Persian]
14. Pazargadi M, Tahmasebi S. Learning styles and their application in nursing. *Iranian Journal of Educational Strategies* 2010; 3(2): 73-6. [In Persian]
15. El-Gilany AH, Abusaad Fel S. Self-directed learning readiness and learning styles among Saudi undergraduate nursing students. *Nurse Education Today* 2013; 33(9): 1040-44.
16. AlKhasawneh E. Using VARK to assess changes in learning preferences of nursing students at a public university in Jordan: Implications for teaching. *Nurse Education Today* 2013; 33(12): 1546-9.
17. Linares AZ. Learning styles of students and faculty in selected health care professions. *Journal of Nursing Education* 1999; 38(9): 407-14.
18. Csapo N, Hayen R. The role of learning styles in the teaching/learning process. *Issues in information systems*. 2006; 7(1): 129-33.
19. D'Amore A, James S, Mitchell EKL. Learning styles of first-year undergraduate nursing and midwifery students: A cross-sectional survey utilising the Kolb Learning Style Inventory. *Nurse Education Today* 2012; 32(5): 506-15.

20. Rakoczy M, Money Sh. Learning styles of nursing students, A 3 year cohort longitudinal study. *Journal of Professional Nursing* 1995; 11(3): 170-4.
21. Colucciello M. Relationships between critical thinking dispositions and learning styles. *Journal of Professional Nursing* 1999; 15(5): 294-301.
22. Ahadi F, Abedsaidi J, Arshadi F, Ghorbani R. Learning styles of nursing and allied health students in Semnan university of medical sciences. *Koomesh* 2010; 11 (2):141-6. [In Persian]
23. Safavi M, Shooshtari Sh, Mahmoodi M, Yarmohammadian M. Self-directed learning readiness and learning styles among nursing students of Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2010; 10(1): 27-35. [In Persian]
24. Valizadeh L, Fathiazar E, Zamanzadeh V. Nursing and Midwifery Students' Learning Styles in Tabriz Medical University. *Iranian Journal of Medical Education* 2006; 6: 136-40. [In Persian]
25. Abbaszadeh A, Jamshidi N, Najafi Koliani M. Comparison learning styles of nursing students in Razi faculty of nursing in Kerman. *Strides Dev Med Educ* 2011; 8(2): 195-9. [In Persian]
26. Ranjbar H, Esmaili H. A Research on the Learning Styles and preferences of the Students at Torbat Heydariyeh Nursing and Midwifery, 2007. *J Urmia Nurs Midwifery Fac* 2007; 5 (4) :64-76. [In Persian]
27. Rezaei K, Kohestani HR, Ganjeh F, Anbari Z. Learning styles of first semester students in Arak University of Medical Sciences, 2008. *Arak Medical University Journal* 2010; 12(Suppl 4): 44-51. [In Persian]
28. Rasoulinejad A, Rasoulinejad V. Learning styles of Paramedical students of Kashan University of Medical Sciences (2005). *Strides in Development of Medical Education* 2006; 3(1): 26-32. [In Persian]
29. NajafiKalyani M, Karimi SH, Jamshidi N. Comparison of learning styles and preferred teaching methods of students in Fasa University of Medical Sciences. *Arak Medical University Journal* 2010; 12 (4): 89-94. [In Persian]
30. Salehi S. Nursing students' preferred learning styles. *Journal of Medical Education* 2007; 11 (3, 4):85-9. [In Persian]
31. Ahanchian M, Mohamadzadeghasr A, Garavand H, Hosseini A. Prevalent Learning Styles among Nursing and Midwifery Students and its Association with Functionality of Thinking styles and Academic Achievement a Study in Mashhad School of Nursing and Midwifery. *Iranian Journal of Medical Education* 2012; 12 (8):577-88. [In Persian]
32. Farmanbar R, Hosseinzadeh T, Asadpoor M, Yeganeh M. Association between Nursing and Midwifery Students' Learning Styles and their Academic Achievements, Based on Kolb's Model. *Journal of Guilan University of Medical Sciences* 2012; 22(86): 60-8. [In Persian]
33. Peyman H, Sadeghifar J, Alizadeh M, Yaghoubi M, Mohammad Hassan Nahal M, Yamani N et al . Learning Styles of First Year Nursing and Midwifery Students in Ilam University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2012; 11 (9):1350-8. [In Persian]
34. Kalbasi S, Naseri M, Sharifzadeh G, Poursafar A. Medical Students' Learning Styles in Birjand University of Medical Sciences. *Strides Dev Med Educ* 2008; 5 (1):10-16. [In Persian]
35. Meyari A, Sabouri Kashani A, Gharib M, Beiglarkhani M. Comparison between the learning style of medical freshmen and fifth-year students and its relationship with their educational achievement. *Strides Dev Med Educ* 2009; 6(2): 110-18. [In Persian]
36. Lorgani MH, Seif AA. Comparison of learning style of students with regard to sex, course and term. *Quarterly of Research and Planning in Higher Education* 2000; 19: 93-113. [In Persian]
37. Rassool GH, Rawaf S. Learning Style Preferences of Undergraduate Nursing Students. *Nursing standard* 2007; 21(32): 35-41.
38. Li YS, Chen PS, Tsai SJ. A comparison of the learning styles among different nursing programs in Taiwan: Implications for nursing education. *Nurse Education Today* 2008; 28: 70-6.
39. Karami R. A survey of relation of learning styles with studying and learning methods among high school students of charoimagh city. [Thesis]. Tabriz: Tabriz University; 2003. [In Persian]

40. Ridley MJ, Laschinger HK, Goldenberg D. The effect of a senior preceptorship on the adaptive competencies of community college nursing students. *Journal of Advanced Nursing* 1995; 22(1): 58-65.
41. Hauer P, Straub C, Wolf S. Learning Styles of Allied Health Students Using Kolb's LSI-IIa. *Journal of Allied Health* 2005; 34: 177-182.
42. Carr G. Changes in nurse education: being a nurse teacher. *Nurse Education Today* 2007; 27(8): 893-9.
43. Fritz M. Using learning styles inventories to promote active learning. *Journal of college reading and learning* 2002; 32(2): 183-8.
44. Kaufman DM. ABC of learning & teaching in medicine: applying educational theory in practice. *British Medical Journal* 2003; 326: 213-6.

Review of Learning Styles in Iranian Nursing Students

Elham. Imani¹, Manizheh. Sayadi Manghalati²

Assistant professor, Department of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar abbas¹,
BS, Nursing, Imam Reza Hospital, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran².

(Received 10 Mar, 2016

Accepted 13 Aug, 2016)

Review Article

Abstract

Introduction: Many factors such as learning styles can affect the learning process. Learning style is a way that students prefer to other ways for learning. Frequency of using learning styles varies in different countries. The purpose of this study is the present study aims to review learning styles in Iranian nursing students.

Methods: This study was conducted in 2015 with reviewing local and external published and available resources as well as articles related to learning styles and searching information sites including Pubmed, Scopus, Proquest, Google Scholar, Elsevier, Iranmedex and SID. Key words were learning styles, Kolb, Nursing student and Iran.

Results: Researches conducted among nursing students showed that more learning styles are convergent and assimilating. In different studies, some students have two or more learning styles.

Conclusion: This study showed that more learning styles were seen in nursing students, especially convergent and assimilating ones. Given that fact the coordination of learning styles and teaching methods is a way to improve quality of training.

Key words: Iran, Kolb, Learning Styles, Nursing Student.

Citation: Imani E, Sayadi Manghalati M. Review of learning styles in Iranian nursing students. Journal of Development Strategies in Medical Education 2016; 2(2): 1-12.

Correspondence:

E. Imani.

*Faculty of Nursing &
Midwifery, Hormozgan
University of Medical
Sciences.*

Bandar Abbas, Iran

Email:

eimani@hums.ac.ir